

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1927 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt m. m.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 18 februari 1927 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 120, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt samt förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker.

Lagförslagen äro av följande lydelse:

»Förslag

till

Lag

angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt.

Häri genom förordnas, att 1, 6, 7, 12, 13, 15, 16, 19, 22, 23, 25 och 26 §§ i lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt skola erhålla följande ändrade lydelse:

1 §.

Jakträtt tillkomme, där ej annorledes i denna lag stadgas, envar jordägare på honom tillhörigt område.

6 §.

Boställshavare, kronohemmans åbo och, inom de sex nordligaste länen, innehavare av skogstorp eller odlingslägenhet å kronomark samt den, som med nyttjanderätt innehar å sådan mark upplåtet kolonat, ävensom innehavare av fjällägenhet ovan odlingsgränsen inom Norrbottens och Västerbottens län äge jakträtt å fastighetens ägor; dock må den innehavare av

skogstorp, odlingslägenhet, kolonat eller fjällägenhet sålunda medgivna jakträtt icke innefatta rätt till jakt å älg.

Är eljest jord åt någon till brukande upplåten, nyttje brukaren, där ej annorledes avtalas, den jakt, som till jorden hörer.

7 §.

I skärgård på klippor och skär, som ej höra till visst hemman, samt på öppna havet äge varje svensk man rätt att jaga.

12 §.

Björn eller lo, som dödas eller fångas, tillkomme kronan, där ej annorledes av Konungen förordnas.

13 §.

Påträffar någon tillfälligtvis, evar det vara må, varg, järv eller sälhund, då må han djuret fälla och behålla.

Inkommer varg, järv, räv, utter, grävling, iller, mård, hermelin, vessla; vildkanin, örn, falk, berguv, duv- eller sparvhök, korp eller kråka i gård eller trädgård, have den, som där bor eller trädgården innehar, så ock deras folk rätt att döda och behålla djuret, ändock att jakträtten därstädes tillkommer annan.

Likaledes må lo, som inkommer i gård eller trädgård, av nämnda personer dödas.

15 §.

Ej må någon utan lov skrämma eller mota villebråd från annans jaktområde; dock vare ej hinder för den, som jorden innehar, att därifrån bortskrämma eller bortdriva villebråd, i den mån sådant erfordras för avvärijande av skada eller olägenhet.

Bulvan för fågelskytte må ej utan lov uppsättas närmare annans jaktområde än tvåhundra meter.

16 §.

Beträffande rätten till villebråd, som anträffas dött (fallvilt), gälle följande:

Fallvilt av björn och lo tillkomme kronan.

Älg, hjort och rådjur, vilka anträffas såsom fallvilt, tillfalle, under tid då jakt efter sådant villebråd är tillåten, jakträttsinnehavaren samt under annan tid kronan.

Rätten till annat fallvilt tillkomme jaktsrättsinnehavaren.

19 §.

Löper hund, som jagar eller ofredar villebråd, lös i mark, där villebråd finnes, vare hundens ägare eller innehavare skyldig ersätta jakträttsinnehavaren skada, som därigenom må anses hava skett å villebrådsbeståndet.

Anträffas hund, som löper lös i mark, varom nyss är sagt, och är hunden sådan att antagas kan, att den jagar eller ofredar villebråd, äge jakträttsinnehavaren eller hans folk rättighet att upptaga hunden. Det åligger den, som hund sålunda upptagit, att därom ofördröjligen tillsäga hundens ägare eller, därest denne ej är känd eller icke kan träffas, låta kungöra i kyrka för den församling, där hunden blivit upptagen, och tre gånger i tidning inom orten. Vill ägare återfå hund, löse den med tio kronor eller, där inom ett år före upptagandet hund, tillhörig samma ägare, blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, med tjugu kronor jämte ersättning varje gång för hundens föda och övriga kostnader. Har ej ägaren utlöst hunden inom åtta dagar efter erhållen tillsägelse om upptagandet eller inom trettio dagar från det kungörelse därom blivit uppläst i kyrkan och tredje gången införd i tidningen, vare hunden förverkad. Vill jakträttsinnehavaren hellre taga lösen, vare hundens ägare skyldig att sådan enligt förut angivna grunder utgiva, därest talan därom instämmes inom trettio dagar efter det hunden varit att anse såsom förverkad.

22 §.

Jagar någon olovligt å annans jaktområde, straffes efter allmän strafflag och vare, där han tillika gjort sig skyldig till överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, jämväl underkastad särskilt ansvar enligt 24 § i denna lag.

Har vid jakten villebråd dödats eller fångats, vare det förverkat till jakträttsinnehavaren eller, om jakten skett å område, som i 7 § omförmäles, eller under tid, då enligt vad särskilt är stadgat jakt efter sådant villebråd icke är tillåten, så ock eljest där villebrådet är björn eller lo, till kronan.

Har jaktpass för den jagande utfärdats, vare det förbrutet.

Har någon å annans jaktområde olovligen tillvaratagit fallvilt, som enligt bestämmelserna i 16 § tillkommer jakträttsinnehavaren, straffes såsom för olovlig jakt enligt vad i första stycket sägs och have till jakträttsinnehavaren förverkat det tillvaratagna.

Den, som i annat fall än nyss nämnts olovligen tillvaratager fallvilt, eller som, där björn eller lo dödas eller fångas, olovligen tillägnar sig djuret, böte från och med tio till och med fem hundra kronor; och vare villebrådet förverkat till kronan.

Såsom olovlig jakt å annans jaktområde skall anses, om någon olovligen utövar jakt å älg, varom i 6 § sägs.

Kan villebråd, som enligt vad ovan sagts är förverkat, icke tillrättascaffas eller har det undergått förskämning, vare i stället dess värde förverkat.

23 §.

Anträffas å bar gärning någon, som olovligt jagar å annans jaktområde, må jakträttsinnehavaren eller den, som jorden innehar, ävensom deras folk av den jagande taga bössa, annan jaktredskap och hundar till vedermäle och pant samt behålla det, till dess han rätt för sig bjuder.

Å jord, där jakträtt tillkommer kronan, samt å område, som i 7 § omförmäles, ävensom å de till lapparnas uteslutande begagnande anvisade områden hava förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor samt allmän åklagare enahanda rätt.

Har den, som blivit dömd till ansvar för olovlig jakt å annans jaktområde, inom två år därefter ånyo gjort sig skyldig till sådan förseelse, vare bössa, annan jaktredskap och hundar förbrutna. Vad sålunda förbrutits skall å offentlig auktion försäljas och tillfalle försäljningssumman, sedan avdrag skett för omkostnader och panthavare njutit sin panträtt enligt denna paragraf till godo, fattigkassan i den kommun, där förseelsen ägt rum.

25 §.

Bryter någon emot vad i 14 § är föreskrivet, böte från och med fem till och med femtio kronor.

Överträder någon förbud, som i 15 eller 17 § är stadgat, och är ej förseelsen att anse såsom olovlig jakt å annans jaktområde, straffes med böter från och med fem till och med ett hundra kronor. Var det i fall, som avses i 15 § första stycket, älg eller hjort, som skrämdes eller motades, vare straffet böter från och med fem till och med två hundra kronor.

26 §.

Förbrytelser mot denna lag, vilka blott förnärma enskild persons rätt, må icke åtalas av annan än målsägaren.

Sker intrång i kronans, menighets eller allmän inrättnings rätt eller överträdelse av de angående jaktpass meddelade föreskrifter, äge förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten ävensom föreståndare och lärare vid statens skogsskolor jämte allmän åklagare att föra talan därom.»

»Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 2 § i lagen den 25 juni 1909 (nr 56 sid. 7) angående nationalparker.

Härigenom förordnas, att 2 § i lagen den 25 juni 1909 angående nationalparker skall erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Vad i 1 § stadgats skall ej leda till inskränkning i enskild rätt, som må vara uppkommen, då området avsättes till nationalpark, eller i de rättigheter till bete, skogs fång, jakt och fiske, som äro lapparna medgivna, dock att jakt å björn eller lo ej må äga rum. Ej heller vare lapparna förvägrat att medföra de för deras renhjordars bevakning nödiga hundar.

Förorsakas inom nationalparks område av björn eller lo skada å renar, vilka där må föras på bete, och är skadan icke beroende av vårdslöshet vid renarnas bevakning, skall sådan skada ersättas av statsverket.»

Beträffande de skäl, som ligga till grund för de av Kungl. Maj:t framlagda lagförslagen, tillåter sig utskottet att hänvisa till propositionen jämte därvid fogade protokollsutdrag.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft följande inom andra kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

Motioner.

1) nr 298 av herr *Gustafson* i *Kasenberg*, vari föreslagits riksdagen att antaga 19 § i förslaget till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt med den ändring, att löse-skillingen för upptagen hund i de särskilda fallen bibehålles vid de belopp, som nu gälla, nämligen fem kronor eller, där inom ett år före upptagandet hund, tillhörig samma ägare, blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, tio kronor; samt

2) nr 307 av herr *Strindlund*, vari hemställts, att riksdagen måtte för sin del besluta den förändringen i Kungl. Maj:ts förslag till ändring av lagen den 8 november 1912 (nr 289) om rätt till jakt, att § 12 utgår. Samtidigt anhålles, att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härav föranledda lagtextändringar, samt att § 19 erhåller följande lydelse:

»Löper hund — — — villebrådsbeståndet.

Anträffas hund — — — tidning inom orten. Vill ägare återfå hund, löse den med tjugofem kronor eller — — — löst, med femtio kronor jämte — — — kostnader.»

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Förevarande förslag, vilka grunda sig på ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande, avse ordnandet av några frågor på jaktlagstiftningens område, som under senare år varit föremål för utredning. I samband härmed ha vissa förtydliganden av lagtexten vidtagits samt i några fall stadganden överförts från jaktlagen till andra författningar. Utskottet, som icke funnit sistberörda formella jämkningar föranleda några särskilda uttalanden från utskottets sida, får i övrigt anföra följande.

Bestämmelserna rörande *rätten till fallvilt* (16 §) ha — till förhindrande av missbruk av denna rätt — i fråga om vissa värdefullare arter av villebråd, ändrats, så att under olovlig tid påträffat fallvilt av dylikt villebråd skall tillfalla kronan, icke såsom nu jakträttsinnehavaren.

Utskottet finner denna ändring innebära en förbättring och tillstyrker densamma.

Innehavare av *kolonat* under nyttjanderätt samt innehavare av *fjällägenhet* ha uttryckligen tillagts samma *jakträtt* (§ 6), som redan stadgas för boställshavare, åbor, kronotorpare m. fl.

Utskottet har givetvis häremot icke någon erinran.

Skärpning föreslås i bestämmelserna rörande åtgärder mot *kringlöpande hundar*, som jaga eller ofreda villebråd (19 §). Därom stadgas i nu gällande lag, bland annat, att ägare av dylik hund, som upptagits av jakträttsinnehavare, för att återfå hunden måste lösa den med 5 kronor eller, där inom ett år hund tillhörig samma ägare blivit hos samma jakträttsinnehavare löst, med 10 kronor. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle denna lösen höjas till 10, resp. 20 kronor. Vidare föreslås, att den för ägare av dylik hund stadgade skadeståndskyldigheten skall gälla icke allenast såsom nu skada å själva villebrådet utan överhuvud skada å villebrådsbeståndet. Såsom framgår av det föregående har motionsvis yrkats å ena sidan av herr Gustafson i Kasenberg, att de gamla lösenbeloppen skulle kvarstå orubbade å andra sidan av herr Strindlund, att desamma måtte förhöjas till 25 kronor resp. 50 kronor.

Utskottet delar uppfattningen, att skärpta åtgärder äro påkallade gentemot kringströvande hundars skadegörelse å viltet, och vad i Kungl. Maj:ts förslag härutinnan föreslås anser sig utskottet böra tillstyrka. Vad särskilt angår höjningen av lösenbeloppen så torde goda skäl tala för att denna kommer till stånd. Med hänsyn jämväl till penningvärdets förändring synes Kungl. Maj:ts förslag härutinnan väl avvägt. En så stark höjning, som den av herr Strindlund föreslagna, finner sig utskottet däremot ej kunna tillstyrka. På sätt departementschefen upplyser föreligger jämväl förslag om skärpta bestämmelser om böter i vissa fall för ägare av kringlöpande hundar. Dessa bötesbestämmelser, som nu återfinnas i jaktlagen, skulle emellertid av lagtekniska skäl nu överflyttas till den av Kungl. Maj:t i administrativ ordning utfärdade jaktstadgan. Utskottet anser sig i detta sam-

manhang böra understryka angelägenheten av att sådana skärpningar, där de befinnas lämpligen kunna genomföras, komma till stånd.

Med hänsyn till det starka avtagandet inom vårt land av *björn* och *lo* har från naturskyddssynpunkt påyrkats vissa åtgärder i syfte att inskränka jakten å dessa djur. I anslutning härtill föreslås här vissa jämkningar i jaktlagen bland annat, att björn eller lo, som dödas eller fångas, skall tillkomma kronan, där ej annorledes av Konungen förordnas (12 §); likaledes skall fallvilt av björn och lo tillkomma kronan (16 §).

I herr Strindlunds motion avstyrkes förslaget på denna punkt.

Med hänsyn till faran för dessa djurarters totala försvinnande från vårt lands fauna, anser sig utskottet böra tillstyrka de av Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagna jämkningarna i jaktlagen.

I enlighet med de grunder, som numera göras gällande med avseende å åklagares bötesandelar m. m. har *åklagares rätt i vissa fall till förverkat villebråd eller dess värde* ur förslaget uteslutits och denna rätt i stället överflyttats å kronan.

Utskottet har intet häremot att erinra.

Mot den i lagen den 25 juni 1909 angående *nationalparker* föreslagna ändringen, som sammanhänger med ovan berörda övriga åtgärder för inskränkning i rätten till jakt å björn och lo, har utskottet icke heller någon erinran.

Under åberopande av det ovan anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte med avslag å motionerna II: 298 och 307 bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 26 april 1927.

På jordbruksutskottets vägnar:

G. SEDERHOLM.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm*, *Nilsson* i Kabbarp, *Boberg*, *Sjöblom*, *Tjällgren*, *Andersson* i Fältenborg, *Eriksson* i Ljusdal och *Valfrid Eriksson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Pettersson* i Bjälbo. *Carlström*, *Uddenberg*, *Andersson* i Grimbo, *Sjölander*, *Björk* och *Lorichs*.